

РЕЦЕНЗИЯ

на доц. д-р Марио Маринов

Катедра Социология, ЮЗУ „Неофит Рилски“

член на Научно жури по заповед на Ректора на ЮЗУ „Неофит Рилски“ № 2958 от 20.12.2024 г. на основание Закона за развитие на академичния състав в Република България

за дисертация на **Редан Абу Ахмад**

на тема **“ИНТЕГРИРАНЕТО НА АРАБСКИТЕ ЖЕНИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА В ИЗРАЕЛ”**

За присъждане на ОНС „Доктор“,

Професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата,

Докторска програма Социология,

ЮЗУ „Неофит Рилски“ – Благоевград

Научен ръководител: проф. дсн Валентина Миленкова

Редан Абу Ахмад е родена на 15 август 1978 г. Тя е омъжена с три деца. Гражданка на Държавата Израел. Докторант на самостоятелна подготовка в Катедра „Социология“, Философски факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ от 2021 до 2024 г., отчислена с право на защита. Преди това от 2009 до 2011 година е завършила магистърска степен по управление на образованието в Академичния център за образователни изследвания Ор Йехуда в Израел. От 2000 до 2003 г. завършва бакалавърска степен по образование със специализации върху иврит и арабски език в Арабския академичен колеж за образование в Хайфа,

Израел. От 2021 г. е ръководител на проект за Mondly. Между 2020 и 2024 г. е рецензент и оценител на учебници по иврит в арабските начални училища, а от 2019 г. е супервайзър и ментор за инструктори по иврит в Северен Израел. През 2016 – 2017 г. е разработчик на дигитални учебни модули за „Иврит за пътя“ в цифровата платформа Ofek, MATACH. От 2014 г. отговаря за раздела „Дигитални инструменти“ на уебсайта на Atzba. От 2004 г. работи като учител по иврит в арабски училища в Ал-Калаа-Назарет. От 2001 г. преподава иврит и арабски език в основни училища в Израел. От 2024 г. е член на националната изпитна комисия по иврит за 4-6 клас и член на комисията за разработване на учебни програми за иврит като втори език в началните училища. От 2020 до 2024 г. е рецензент и оценител на учебници по иврит в арабските начални училища. От 2016 г. е инструктор за курсове по иврит в Педагогическия колеж „Дейвид Йелин“. Професионалното й развитие и обучение включва програми като „Разбиране и изразяване за средните училища“, „Дигитални инструменти за преподаване на иврит“, „Ефективни комуникационни и образователни стратегии в технологиите“, „Педагогиката в дигиталната ера“, „Интерактивно обучение и технологична интеграция в преподаването на иврит“.

Редан Абу Ахмад е имала следните лекции и презентации:

2024: „Предизвикателствата, пред които са изправени координаторите по иврит в началните училища“, Назарет.

2023: „Персонализиране в обучението с помощта на технологични инструменти“, фестивал „Обратно в правилната посока“.

2022: „Интерактивно обучение и технологична интеграция в преподаването на иврит“, Арабски колеж по образование, Хайфа.

2018: „Използване на отворени инструменти при преподаване на иврит като втори език“, Be'er Sheva College.

Получила е сертификат за отлични постижения от директора по образователни технологии за изключителна интеграция на технологиите в образованието и ученето.

Изброените данни за професионалното развитие и трудовия път на Редан Абу Ахмад са доказателство, че тя има пряко отношение и опит като арабска жена, интегрирала се успешно на пазара на труда в Израел. Това е доказателство за личната ѝ компетентност по темата на разработената от нея докторска дисертация.

Представената докторска дисертация е разработена в общо 186 страници, от които 156 страници основен текст на дисертацията, библиография и пет приложения.

Основният текст на дисертацията се състои от увод, три глави и заключение.

Библиографията включва 145 публикации, от които 87 са на английски език и 58 публикации са на иврит. Има и пет приложения с въпросници и материали от автори емпирични изследвания.

Целта на дисертацията е да се проучат факторите, които влияят върху интеграцията на арабските жени на пазара на труда в Израел и да се представи емпиричен и теоретичен модел за проверка на бариерите/стимулите, които възпрепятстват/усилват интеграцията на арабските жени на пазара на труда. Целта е не само да се разбере проблемът с интеграцията на арабско-израелските жени на пазара на труда, но и да се дадат предписания как да се засили тяхната интеграция.

В съответствие с целта на дисертационния труд са формулирани осем задачи:

1. Да се проследи историческото развитие на феминисткото движение в контекста на насърчаване на жените на пазара на труда.

2. Да се покаже със статистически данни заетостта на жените в Израел, както и състоянието на арабската общност в Израел.

3. Да се представят различни теории за мястото на жените на трудовия пазар.

4. Да се проследят някои от основните фактори, влияещи върху заетостта и безработицата при жените.

5. Да се анализира образованието на жените в Израел и на арабските жени в частност.

6. Да се проведе количествено изследване и изследване с качествени методи с арабски жени в Израел.

7. Да се направи обработка и анализ на получените резултати.

8. Да се очертае състоянието на интеграцията на арабските жени на пазара на труда в Израел, като се покаже влиянието на различни фактори в този процес.

Дисертацията има осем хипотези:

1. Съществува положителна връзка между образованието на арабските жени и тяхното израстване на пазара на труда като бизнес мениджъри.

2. Равнището на патриархалност в консервативното арабско общество може да окаже неблагоприятно въздействие върху интеграцията на арабските жени на израелския пазар на труда.

3. Съществува положителна връзка между нивото на образование на арабските жени и тяхната позиция в обществото.

4. Съществува положителна връзка между образованието на жената и възприятията на нейното семейство за положението на жените като цяло и за положението на жените в арабското общество.

5. Образованите арабски жени ще имат положителни нагласи към статута на жените, и към интеграцията на арабските жени на израелския пазар на труда и включването им на ръководни позиции.

6. Националните закони, които улесняват интеграцията на жените в израелската икономика и програмите за положителни действия, които насърчават интеграцията на арабските жени в частност, могат да увеличат интеграцията на арабските жени в икономиката.

7. Политическият климат в Израел и разделението между араби и евреи възпрепятстват интеграцията на арабско-израелските жени на израелския пазар на труда.

8. Една високообразована арабска жена, работеща на израелския пазар на труда, ще печели повече от една по-слабо образована арабска жена.

Независимо от големия брой формулирани хипотези, те са разгледани и обосновани подробно и професионално.

Методологията на дисертационния труд включва количествени и качествени методи. Стандартизиран въпросник е разработен и разпространен на случаен принцип сред извадка от приблизително 620 арабски жени в Израел, които формират извадка на арабските жени в Израел. Изследването е непредставително. Зависимата променлива в проучването е коефициентът на участие в работната сила. Независимите променливи включват: нивото на образование, статута на арабската жена в семейството, патриархалната система в арабското общество и израелските закони, които улесняват позитивните действия за арабските жени и жените като цяло. Качественото изследване се базира на интервюта с 15 арабски бизнесдама на възраст между 25 и 58 години, които притежават малки и средни предприятия, и на впечатленията на изследователя от ролята на различни фактори. Друг метод на изследване е фокус група. Проведени са три фокус групи с общо 19 арабско-израелски участнички. Друг използван качествен метод е наблюдението. Изследването използва две основни теории: теория за човешкия капитал и теория за социалния патриархат.

Важността на настоящата дисертация се състои в това, че тя представя модел, който обединява основните лични и културни фактори, които оказват влияние върху интеграцията на арабските жени на пазара на труда в Израел. Анализът се базира на два вида подхода: Първият е свързан с фактора образование; Вторият се отнася до социалните и културните фактори, които влияят върху представата на арабското общество за образованите и успешни арабски жени. Настоящата разработка допринася и за възможността за прилагане и разбиране на въздействието на образованието на арабските жени върху техния социален статус и интеграция на израелския пазар на труда.

Така формулираните задължителни елементи на дисертацията оформят нейния социологически характер, логическа свързаност между

теоретичен подход и емпирични изследвания с количествени и качествени методи.

Първа глава е посветена на историческото развитие на феминисткото движение в контекста на насърчаването на жените на пазара на труда. Разгледани са три вълни на глобалните феминистки движения, заетостта на жените в Израел и по света и арабската общност в Израел с акцент върху жените.

Втора глава разглежда проблеми при насърчаването на арабско-израелските жени на пазара на труда в национални и местни измерения.

Трета глава дава резултатите от проведените авторови изследвания. Логически се обосновава триангулацията в изследователската работа, професионално са изведени оригинални емпирични резултати като се разглежда връзката им с поставените в началото хипотези. Бих искал да отбележа високия професионализъм на дисертантката при извеждането на резултатите. Те са логически свързани с хипотезите и използваните методи.

Личното ми мнение е, че целта и задачите на дисертационния труд са изпълнени професионално. Емпиричните изследвания не само отговарят напълно на критериите за подобен род докторски дисертации, но даже ги надвишават.

Напълно подкрепям самооценката на петте приноса на дисертационния труд.

Заклучение:

Постигнатите резултати в дисертационния труд, теоретичната и емпирична работа по изпълнението на дисертацията и завършеният текст ми дават основание да подкрепя Редан Абу Ахмад за присъждане

на ОНС „Доктор“ по професионално направление 3.1 Социология, антропология и науки за културата. Ще гласувам с „ДА“ за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“ .

С уважение:

доц. д-р Марио Маринов

10 февруари 2025 г.

REVIEW

by Assoc. Prof. Dr. Mario Marinov

Department of Sociology, South-West University "Neofit Rilski"

Member of the Scientific Jury by order of the Rector of South-West University "Neofit Rilski" No. 2958 of 20.12.2024 on the basis of the Act on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria

for the dissertation of **Redan Abu Ahmad**

on the topic **"THE INTEGRATION OF ARAB WOMEN IN THE LABOR MARKET IN ISRAEL"**

For the award of the PhD degree,

Professional field 3.1. Sociology, Anthropology, and Cultural Sciences

Doctoral Program Sociology

South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad

Scientific supervisor: Prof. DSc. Valentina Milenkova

Redan Abu Ahmad was born on August 15, 1978. She is married with three children. Citizen of the State of Israel. Freelance PhD student in the Department of Sociology, Faculty of Philosophy of the South-West University "Neofit Rilski" from 2021 to 2024, deregistered with the right to defend. Previously, from 2009 to 2011, she completed a master's degree in educational management at the Or Yehuda Academic Center for Educational Research in Israel. From

2000 to 2003, she completed a bachelor's degree in education with specializations in Hebrew and Arabic at the Arab Academic College of Education in Haifa, Israel. Since 2021, she has been a project manager for Mondly. Between 2020 and 2024, she has been a reviewer and evaluator of Hebrew textbooks in Arab primary schools, and since 2019 is a supervisor and mentor for Hebrew instructors in Northern Israel. In 2016-2017, she was a developer of digital learning modules for “Hebrew for the Road” on the Ofek digital platform, MATACH. Since 2014, she has been responsible for the “Digital Tools” section of the Atzba website. Since 2004, she has been working as a Hebrew teacher in Arab schools in Al-Qala’a-Nazareth. Since 2001, she has been teaching Hebrew and Arabic in elementary schools in Israel. Since 2024, she has been a member of the national Hebrew examination committee for grades 4-6 and a member of the committee for developing Hebrew as a second language in elementary schools. From 2020 to 2024, she was a reviewer and evaluator of Hebrew textbooks in Arab elementary schools. Since 2016, she has been an instructor for Hebrew courses at the David Yellin College of Education. Her professional development and training includes programs such as "Understanding and Expression for Secondary Schools", "Digital Tools for Teaching Hebrew", "Effective Communication and Educational Strategies in Technology", "Pedagogy in the Digital Age", "Interactive Learning and Technology Integration in Hebrew Language Teaching".

Redan Abu Ahmad has given the following lectures and presentations:

2024: “The Challenges Facing Hebrew Language Coordinators in Elementary Schools”, Nazareth.

2023: “Personalizing in Learning using Technological Tools”, ‘Back in the Right Direction’ Festival.

2022: “Interactive Learning and Technological Integration in Hebrew Language Teaching”, Arab College of Education, Haifa.

2018: “Utilizing Open Tools in Teaching Hebrew as a Second Language”, Be'er Sheva College.

She received a Certificate of Excellence from the Director of Educational Technology for her outstanding integration of technology in education and learning.

The listed data on Redan Abu Ahmad’s professional development and career path are proof that she has direct relevance and experience as an Arab woman who has successfully integrated into the Israeli labor market. This is evidence of her personal competence in the topic of her doctoral dissertation.

The presented doctoral dissertation is developed in a total of 186 pages, of which 156 pages are the main text of the dissertation, a bibliography and five appendices.

The main text of the dissertation consists of an introduction, three chapters and a conclusion.

The bibliography includes 145 publications, of which 87 are in English and 58 publications are in Hebrew. There are also five appendices with questionnaires and materials from the author's empirical research.

The purpose of the dissertation is to study the factors that influence the integration of Arab women in the labor market in Israel and to present an empirical and theoretical model for examining the barriers/incentives that hinder/enhance the integration of Arab women in the labor market. The aim is not only to understand the problem of the integration of Arab-Israeli women in the labor market, but also to give prescriptions on how to strengthen their integration.

In accordance with the purpose of the dissertation, eight objectives have been formulated:

1. To trace the historical development of the feminist movement in the context of promoting women in the labor market.
2. To show with statistical data the employment of women in Israel, as well as the state of the Arab community in Israel.
3. To present different theories about the place of women in the labor market.
4. To trace some of the main factors influencing employment and unemployment among women.
5. To analyze the education of women in Israel and Arab women in particular.
6. To conduct a quantitative study and a study using qualitative methods with Arab women in Israel.
7. To process and analyze the results obtained.
8. To outline the state of integration of Arab women in the labor market in Israel, showing the influence of various factors in this process.

The dissertation has eight hypotheses:

1. There is a positive relationship between the education of Arab women and their rise in the labor market as business managers.
2. The level of patriarchy in conservative Arab society may have an adverse impact on the integration of Arab women into the Israeli labor market.
3. There is a positive relationship between the level of education of Arab women and their position in society.
4. There is a positive relationship between a woman's education and her family's perceptions of the status of women in general and the status of women in Arab society.

5. Educated Arab women will have positive attitudes toward the status of women and toward the integration of Arab women into the Israeli labor market and their inclusion in leadership positions.
6. National laws that facilitate the integration of women into the Israeli economy and affirmative action programs that promote the integration of Arab women in particular can increase the integration of Arab women into the economy.
7. The political climate in Israel and the division between Arabs and Jews hinder the integration of Arab-Israeli women into the Israeli labor market.
8. A highly educated Arab woman working in the Israeli labor market will earn more than a less educated Arab woman.

Despite the large number of hypotheses formulated, they are examined and substantiated in detail and professionally.

The methodology of the dissertation work includes quantitative and qualitative methods. A standardized questionnaire was developed and distributed randomly among a sample of approximately 620 Arab women in Israel, which formed a sample of Arab women in Israel. The study is non-representative. The dependent variable in the study is the labor force participation rate. The independent variables include: the level of education, the status of the Arab woman in the family, the patriarchal system in Arab society, and Israeli laws that facilitate affirmative action for Arab women and women in general. The qualitative research is based on interviews with 15 Arab businesswomen aged between 25 and 58 who own small and medium-sized enterprises, and the researcher's impressions of the role of various factors. Another research method is the focus group. Three focus groups were conducted with a total of 19 Arab-Israeli participants. Another qualitative method used is observation. The study uses two main theories: human capital theory and social patriarchy theory.

The importance of this dissertation lies in the fact that it presents a model that brings together the main personal and cultural factors that influence the integration of Arab women into the labor market in Israel. The analysis is based on two types of approaches: The first is related to the factor of education; the second refers to the social and cultural factors that influence the image of Arab society of educated and successful Arab women. The present work also contributes to the possibility of applying and understanding the impact of Arab women's education on their social status and integration into the Israeli labor market.

The mandatory elements of the dissertation formulated in this way shape its sociological character, a logical connection between a theoretical approach and empirical research with quantitative and qualitative methods.

The first chapter is devoted to the historical development of the feminist movement in the context of promoting women in the labor market. Three waves of global feminist movements are examined, women's employment in Israel and around the world, and the Arab community in Israel with an emphasis on women.

The second chapter examines problems in promoting Arab-Israeli women in the labor market in national and local dimensions.

The third chapter presents the results of the author's research. The triangulation in the research work is logically justified; original empirical results are professionally derived, considering their relationship with the hypotheses set at the beginning. I would like to note the high professionalism of the doctoral candidate in deriving the results. They are logically related to the hypotheses and the methods used.

My personal opinion is that the goal and objectives of the dissertation work have been fulfilled professionally. The empirical research not only fully meets the criteria for this type of doctoral dissertation, but also even exceeds them.

I fully support the self-assessment of the five contributions of the dissertation work.

Conclusion:

The results achieved in the dissertation work, the theoretical and empirical work on the implementation of the dissertation and the completed text give me reason to support Redan Abu Ahmad for awarding the PhD degree in the professional field 3.1 Sociology, Anthropology and Cultural Sciences. I will vote "YES" for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor".

Sincerely:

Assoc. Prof. Dr. Mario Marinov

February 10, 2025